

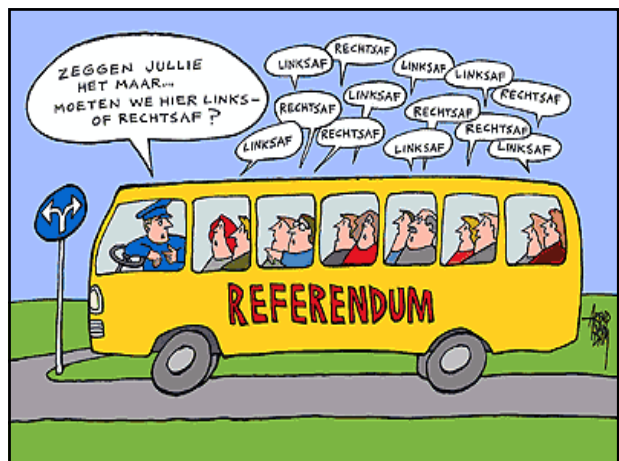
Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

De stemming in Zwolle

Evaluatie van het referendum op 2 maart 2005

Martin Rosema
Capaciteitsgroep Politicologie en Onderzoeksmethoden
Universiteit Twente
m.m.v. Leonie van Grootel en Henk van der Kolk

KISS-bijeenkomst "Het lokale referendum, stemming in de stad"
7 juni 2006, Universiteit Twente

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Opzet presentatie

- Onderwerp van het referendum
- Doel van het onderzoek
- Methode van onderzoek
- Resultaten van de evaluatie: 8 deelonderwerpen
- Conclusies en aanbevelingen

3

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Onderwerp van het referendum

- Een nieuw stadion voor FC Zwolle
- Casino / Gokhal als financiële pijler
- Wijziging van de verordening op de speelautomatenhallen
 - andere lokatie voor gokhal
 - meer speelautomaten in gokhal
 - diverse maatregelen

4

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Doel van het onderzoek

- Beschrijven van het proces van het referendum
- Inventariseren wat er goed en fout is gegaan
- Opstellen van aanbevelingen

5

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Methode van onderzoek

- Documentenstudie
- Interviews met 20 betrokkenen
- Inhoudsanalyse mediaberichtgeving (de Stentor)
- Enquête: korte vragenlijst voor burgers

6

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Resultaten: deelonderwerpen

- Initiatief tot het referendum
- Juridische basis
- Vraagstelling
- Organisatie en communicatie
- Kosten
- Berichtgeving in de media
- Referendumcommissie
- Uitslag en gevolgen ervan

7

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Initiatief tot het referendum

- Burgercomité tegen uitbreiding gokhallen
- Rol lokale politieke partijen
- Rol kerken

8

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Juridische basis

- Referendumverordening
 - raadgevend correctief referendum
 - inleidend verzoek en definitief verzoek
 - uitzonderingsbepalingen
- > Gemeenteraad wijst referendumverzoek af
- Tijdelijke Referendumwet (TRW)
 - raadgevend correctief referendum
 - verordeningen zijn referendabel
 - drempel geldig advies: 30% van kiesgerechtigden
- > Gemeenteraad staat (na uitspraak RvS) referendum toe

9

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Vraagstelling

Het gemeentelijk raadgevend correctief referendum in de gemeente Zwolle over het volgende besluit:

het vaststellen van de verordening op de speelautomatenhallen van 6 september 2004

VOOR of TEGEN

10

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Vraagstelling (vervolg)

- Kritiek op de vraagstelling
 - vraagstelling is niet begrijpelijk
 - vraagstelling loopt niet synchroon met politieke strijdpunt
- Advies van de referendumcommissie
 - "Moet de gemeenteraad van Zwolle de verordening op de speelautomatenhallen definitief vaststellen? JA of NEE"
- Maar...
 - gekozen formulering voldeed als enige aan formele regels
 - "voor/tegen raadsbesluit" is enige objectieve criterium

11

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Organisatie

- Dubbelrol gemeente
 - organisatie van proces
 - uitdragen inhoudelijk standpunt
- Werkgroepen
 - ambtelijke werkgroep
 - portefeuillehouders-overleg (met burgemeester/wethouder)
- Problemen bij organisatie
 - bezorging stemkaarten en samenvatting raadsbesluit
 - slijtage aan stemvellen op stemcomputer (tegen-knop)

12

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Communicatie

- Dubbelrol gemeente
 - voorlichting over proces
 - inhoudelijke campagne
- Ingezette middelen
 - samenvatting raadsbesluit, advertenties, publiek debat
 - onderzoek
- Rol gemeenteraad
 - verschil per partij
 - vaak terughoudend

13

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Kosten

- Kosten voor gemeente
 - organisatie: 95.000
 - communicatie: 20.000
 - subsidies: 10.000 +
 - directe kosten: 125.000
 - indirecte kosten: 250.000
- Kosten door derden
 - voorstanders 45.000
 - tegenstanders 15.000 +
 - 60.000

14

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Berichtgeving in de media

- Perceptie van betrokkenen
 - bevooroordeelde pers: lokale krant negatief naar gemeente
 - in krant vooral tegenstanders aan het woord
- Feiten
 - berichtgeving is geconcentreerd rondom specifieke momenten
 - gelijke aandacht voor- en tegenstanders
 - kritiek vooral van oppositie naar college
 - geen aandacht voor referendumvraag
 - beperkte aandacht voor argumenten voor en tegen

15

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Referendumcommissie

- Samenstelling:
 - wie bepaalt samenstelling: voordracht college
 - expertise leden: juridisch, bestuurlijk, communicatie
- Taken
 - toezicht op procedure en communicatie
 - afhandeling klachten
- Ambtelijke ondersteuning

16

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Uitslag en consequenties ervan

- Opkomst: 41%
- Voor: 23% Tegen: 77%
- gekwalificeerde meerderheid: 32% > 30%
- voorkeuren van de niet-stemmers
- besluit gemeenteraad: intrekken raadsbesluit, maar ...

17

Universiteit Twente
de ondernemende universiteit

Conclusies: "Aanbevelingen"

- Initiatiefnemers: betrek maatschappelijke organisaties
- Oppositie-partijen: referendum is machtig middel
- Referendumverordening: beperk ruimte voor "politiek"
- Vraagstelling: voor/tegen raadsbesluit
- Organisatie: scheidt proces en inhoudelijke campagne
- Communicatie: scheidt proces en inhoudelijke campagne
- Gemeenteraad: wees actief in het publieke debat
- Media: belicht vraagstelling en argumenten voor/tegen

18